

Lastenneurologiaa savolaisittain

TEKSTI: **Tiina Marttila**

Seuuraavat valtakunnalliset lastenneurologian hoitajien koulutuspäivät järjestetään 2.-3.4.2020 Kuopiossa. Kuullemme savolaisten puhuessa totuus on kuulijan omalla vastuulla, joten lienee paikallaan tarkistaa muutama fakta tästä ”mualiman navaksi” kutsutusta paikasta ennen tuloamme paikan päälle.

Kuopion yliopistollinen keskussairaala (KYS) on yksi Suomen viidestä yliopistosairaalaista, jossa annetaan hoitoa kaikilla lääketieteen erikoisaloilla. KYS:n epilepsiakeskus toimii vaikean epilepsian diagnostiikan ja hoidon parissa. Hoitotyön kehittämisen taustalla on magneettisairaalamalli, joka pyrkii lisäämään hoitotyön vetovoimaa.

Lasten ja nuorten osaamiskeskus

Lastenneurologian yksikkö sekä lasten ja nuorten osasto ovat osa lasten ja nuorten osaamiskeskusta, jossa työskentelee 179 hoitajaa. Kaikki osastohoitoa tarvitsevat lapset hoidetaan samalla lasten ja nuorten osastolla. Lastenneurologian yksikkö 3402 on klo 8-16 auki oleva ajanvarauspoliklinikka 0-16 -vuotiaille lapsille. Tulosityitä ovat tavallisimmin kohtausoireet, oppimisvaikeudet, kehityksen viivästyminen tai hermoston ja lihasten sairaus.

Moniammatillinen työryhmä

Poliklinikalla työskentelee hoitotyön puolelta osastonhoitaja, apulaisas-

tonhoitaja ja viisi sairaanhoitajaa. Lastenneurologian osastonhoitajalla on vastuullaan kolme muuta yksikköä eli yhteensä 27 hoitotyöntekijää. Lääkärikuntaan kuuluu ylilääkäri, kolme erikoislääkärää, 2-3 erikoistuvaa lääkäriä, lääkärin yhteisvirka lasten- ja aikuisneurologian kanssa ja kliininen opettaja. Erityistyöntekijöitä ovat kaksi toimintaterapeuttia, kaksi fysioterapeuttia, 1 1/2 puheterapeuttia, neuropsykologi, psykologi, sosiaalityöntekijä ja kuntoutusohjaaja. Lisäksi tukitehtävissä toimii neljä osastonsihteerää ja laitoshuoltaja.

Kuntoutusarviot

Lastenneurologian yksikössä tehdään vastaanotokäyntien lisäksi kuntoutusarvioita polikliinisinä tutkimuskäynteinä. Sairaanhoitaja tai erityistyöntekijä soittaa perheelle ensin kotiin ja selvittää muun muassa toiveet aikatauluista, perheen tilanteen, lapsen voinnin ja terapiat. Polikliiniset tutkimuskäynnit suunnitellaan ajanantopalaverissa, jossa mukana ovat yksikön erityistyöntekijät, sairaanhoitaja ja osastonsihteerä.

Hoitajan työ

Jokaisen työtehtäviä on pohdittu yksikössä. Ajanvaraukset ja tutkimuspyynnöt hoitaa sihteerä ja sairaanhoitaja keskittyä hoitotyöhön.

Sairaanhoitajan työpäivä koostuu lasten ja vanhempien kanssa työskentelystä. Keskeistä hoitajan työssä on lapsen sairauteen ja vammaisuuteen sopeutumiseen vaikuttaminen, hoitoon sitoutumisen edistäminen ja vanhemmuuden tukeminen. Omahoitajasuhteen säilymiseen pyritään erityisesti vaikeahoitoisempien ja pitkäaikaisimpien lasten kanssa. Kokeneiden hoitajien poissaolot, muutokset työnkuvassa ja lasten yhtäaikaaiset käynnit vaikuttavat siten, että omahoitaja

ei ole aina käytettävissä kaikille lapsille.

Kasvun ja verenpaineen seuranta sekä lääkelistan päivitys kuuluvat sairaanhoitajan tehtäviin. Vagushermostimulaattorihoitoa ja baclofenpumppuhoitoja toteutetaan hoitaja-lääkäri -työparina. Botuliinitoksiinihoitoja tehdään yleisnestesiassa, esilääkkeen tai ilokaasun avulla. Päivään voivat kuulua itsenäiset hoitajavastaanotot tai yhteisvastaanotot. Hoitajavastaanottojen toistuvia teemoja ovat epilepsia, ketogeeninen dieetti, diagnoosiin ja elintapoihin liittyvät asiat, tutkimukset ja sopeutumiskurssit.

Jalkautuva työ

Hoitajat jalkautuvat tarvittaessa joko yksin tai erityistyöntekijän kanssa lapsen kotiin, päiväkotiin tai kouluun. Käynnille lähtevät asiansa erityisosaajat, useimmiten autismiin tai epilepsiaan liittyen. Käyntien syitä ovat sairaus, hoito, seuranta ja arjen asiat. Myös kuntoutusneuvotteluja ja siirtopalavereja kehitysvammahuollon kanssa tehdään.

Jalkautuvan käynnin teemana voi olla esimerkiksi epilepsian lääke- tai ruokavaliohoidon ohjaus, autistisen lapsen toiminnan seuranta ja ohjaus tai toistokäyntiin liittyvä ohjaus. Ruokavaliohoitoa aloitettaessa käydään aina lapsen koulussa tai päiväkodissa. Tarvittavat välineet, kuten lääkeruiskut ja esimerkiksi ketomittari esitellään ja niiden käyttöä harjoitellaan.

Usein käynnin aluksi tehdään tilannekartoitus, jonka pohjalta mietitään tukitoimet. Yhdessä mietitään arjen toimivuuteen liittyviä asioita, kuten kuvaohjauksen käyttöä tai kohtausten hoitoa. Ohjausmateriaalina käytetään PowerPoint-esityksiä sekä Terveyskylän, Käypä hoito -suositusten, Epilepsialiiton, Autismi- ja Aspergerliiton, Narkolepsiyhdistyksen ja Kehitysvammaisten tukiliiton sivuja, ohjeita

ja oppaita. Kuvat, kuvataulut (Boardmaker ja Pappunet), MLL:n huoneentaulut ja ohjeet sekä Nepsy-hankkeen materiaalit ovat aktiivisessa käytössä.

Koulutuspäivät

Lanen koulutuspäiviä keväälle 2020 suunnittelevat KYS:n lastenneurologiset sairaanhoitajat. Lisäksi yhteistyötä tehdään Joensuun, Jyväskylän ja Mikkelin keskussairaaloitten kanssa. Koulutuspäivien teemana on nuorten hoitotyö.

Nähhään kevväällä. Tervetuloo Kuopijoon! ■

TIEDOT: Osastonhoitaja **Elina Kainulainen** ja sairaanhoitajat **Tuija Korhonen**, **Eija Lappalainen**, **Johanna Kekäläinen**, **Mira Hakala**, **Pirjo Kauhanen** ja **Heli Väisänen** sekä www.psshp.fi

Ylärivissä vasemmalta sh Johanna Kekäläinen, oh Elina Kainulainen, sh Heli Väisänen, sh Pirjo Kauhanen. Alarivissä vasemmalta sh Eija Lappalainen ja sh Mira Hakala.